

El Museu Diocesà de Barcelona inaugura l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima

Aquest migdia s'ha inaugurat al Museu Diocesà de Barcelona l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima, que emfasitza el diàleg intercultural entre les dues religions monoteistes que conformen els fonaments de la cultura occidental contemporània, la religió jueva i la religió cristiana, a través de l'artista que més coneix les vicissituds del segle XX i que millor personalitza [...]

15 juliol, 2021 - ESGLÉSIA DE BARCELONA

Aquest migdia s'ha inaugurat al Museu Diocesà de Barcelona l'exposició *Els estats de l'ànima*, que emfasitza el diàleg intercultural entre les dues religions monoteistes que conformen els fonaments de la cultura occidental contemporània, la religió jueva i la religió cristiana, a través de l'artista que més coneix les vicissituds del segle XX i que millor personalitza la voluntat de pau i de diàleg interreligiós amb la seva obra.

El missatge espiritual es troba des dels seus inicis en tota l'obra de Marc Chagall (Vitebsk, actual Bielorússia, 1887- Saint-Paul de Vence, França, 1985). L'artista, de vida centenària, coneix en primera persona els horrors de les dues guerres mundials i la persecució i extermini per motius religiosos. Chagall comprèn que a través de l'art pot i ha de transmetre el missatge de pau entre les nacions i entre les religions, així com l'amor universal entre els homes i el seu apropament a Déu.

Chagall, artista jueu, independent a nivell artístic, es mou lliurement entre les diferents religions. A partir dels anys 50 rep nombrosos encàrrecs per a la decoració i les vidrieres de diversos temples i llocs de culte, ja siguin catòlics, com protestants i jueus.

Una part molt rellevant de la seva producció està dedicada a la representació de temes bíblics, amb els quals treballa en vitralls per a importants edificis religiosos com la Catedral de Reims i la Catedral de Metz, a França, o esglésies com la de Sant Esteve a Mainz, a Alemanya, els treballs del qual van finalitzar només un mes abans de la seva mort.

El Museu Diocesà de Barcelona inaugura l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima

esdevinguda als 97 anys.

Chagall els estats de l'ànima

El missatge que desitja transmetre Chagall en la seva creació és present a la Catedral de Barcelona i en el Museu Diocesà a través d'un conjunt de 39 obres conformades en dos eixos temàtics: la sèrie més femenina que produeix Chagall entorn de la Bíblia, on la dona és la protagonista, i Els set pecats capitals, una de les primeres sèries de gravats de Chagall creats al 1926.

Aquesta selecció d'obres de Chagall estableix un diàleg amb obres gòtiques que alberga el Museu Diocesà i la Sala Capitular de la Catedral.

Les passions humanes exacerbades dels pecats capitals (, cap) origen d'altres pecats, són narrades aquí amb ironia per Chagall. Al costat d'ells, dones que estimen i són estimades, dones fortes i valentes, astutes i audaces, amigues lleials, es mostren al costat de la representació més tradicional de les dones com a mares.

Chagall s'interessa en la representació de diverses formes d'amor a través de diferents relats sobre Rut, Ester, Agar, Rahab, Sara, Raquel, Noemí, Mical, Tamar, a més a més d'Eva, vinculada al pecat capital de la supèrbia.

En el Museu Diocesà la , obra anònima del segle XV que forma part de la rica col·lecció d'art gòtic del Museu Diocesà, se situa com a contraposició a la supèrbia, mateixa creació en el Gènesi. Mentre la , escultura en alabastre del segle XIV dialoga amb altres maternitats.

La Sala Capitular de la Catedral ofereix 5 obres que formen part a la sèrie dels Pecats Capitals en diàleg amb el patrimoni artístic de la Catedral, Chagall es representa a si mateix suportant el cúmul de pecats.

La metàfora de la pintura narrativa de Chagall actualitza tota una sèrie de valors femenins

El Museu Diocesà de Barcelona inaugura l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima

universals sobre la base de relats de tradició mil·lenària. Aquí elles són les protagonistes i els personatges masculins que les acompanyes apareixen en un pla secundari. Només un home és protagonista i li dedica dues obres, *Job*, a qui tant admira Chagall i amb qui s'identifica, com a representació de la fe en Déu malgrat les enormes dificultats de la vida situat al costat de l'obra *Sant Joan Baptista* retaula de Bernat Martorell de 1425.

Malgrat les dificultats per les que passa el nostre món, mai vaig perdre en el meu interior l'amor en el qual vaig ser educat, ni l'esperança de l'home en l'amor

Chagall:

L'amor com a motor, així com les passions que porten a l'ésser humà a actuar en una o altra direcció, són dos eixos claus que articulen el discurs expositiu.

D'una banda aquestes passions exacerbades són les protagonistes d'una de les primeres sèries de gravats. Motivats pel missatge que li va enviar el seu amic el poeta Blaise Cendrars a Berlín, comunicant-li el desig del famós editor i marxant Vollard de conèixer-li, Chagall torna a París al 1923 i realitza diverses sèries per encàrrec seu al costat d'unes altres, com aquesta de 1926, *Els set pecats capitals* de tirada molt limitada.

Satisfet amb el resultat, Vollard li encarrega al 1930 una sèrie de gravats sobre la Bíblia, la realització que es veu frenada per la crisi econòmica dels anys 30 i per la mort del propi Vollard l'any 1939. Els esdeveniments de la Segona Guerra Mundial fan que finalitzi la sèrie i sigui publicada per l'editor grec-francès Tèriade ja al 1956.

Chagall dona per finalitzada aquesta sèrie al 1956 però encara no ha tractat tots els llibres de la Bíblia ni tots els temes que li interessin. Fins ara s'havia consagrat a representar als Patriarques, Reis i Profetes de la història del poble jueu. Però, com a bon coneixedor del ric i molt divers univers femení de la Bíblia, a finals dels anys 50 desitja donar a conèixer la rellevància dels personatges femenins dins de la pròpia tradició judeocristiana.

Així, per a concloure la seva creació definitiva sobre la Bíblia decideix crear una sèrie sobre la Bíblia que la complementés en una sèrie coneguda com a *Dessins pour la Bible* entorn de

la qual gira aquest discurs expositiu. En aquesta sèrie de 24 litografies es percep la voluntat de Chagall de mostrar una total omnipresència d'algunes de les més destacades dones de l'Antic Testament, i serà publicada al 1960 amb la voluntat que aconseguixi un públic majoritari.

Playlist

L'exposició ofereix una Playlist a través de la plataforma Spotify que permet acostar-se a Chagall a través de la música, prolongant així l'exposició. La selecció de peces musicals no és tancada i s'estructura en tres eixos: música tradicional jueva, aquelles composicions en les quals l'artista va treballar en la seva escenografia i les dels compositors que admirava, com va plasmar el plafó de l'Òpera de París.

Un llibre comú a totes dues religions

Els llibres que conformen aquest compendi de textos mil·lenaris considerats d'inspiració divina, la coneguda com a Bíblia, està dividida en tres parts diferenciades: la Torà (Llei), els Nevi'im (Profetes) i els Ketuvim (Escrits), llibres que no coincideixen íntegrament amb els llibres que componen l'Antic Testament de la religió Catòlica, ni tampoc amb els de la religió Protestant.

Des de la meua primerenca joventut, la Bíblia m'ha captivat. La Bíblia em semblava i em continua semblant encara avui la font poètica més rica de tots els temps. Des de llavors he buscat la seva imatge en la vida i en l'art. La Bíblia és com un ressò de la naturalesa, i jo he intentat transmetre aquest secret. [] En la meua imaginació, aquests quadres simbolitzen no sols el somni d'un únic poble, sinó també el de la humanitat.

Chagall artista

Immers en el període de les avantguardes i admirat pels pintors i per poetes com els seus amics Apollinaire o Max Jacob, Chagall crea un llenguatge plàstic propi amb el qual aborda el fet espiritual d'una manera profunda.

El Museu Diocesà de Barcelona inaugura l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima

La tradició jasídica, una branca del judaisme que emergeix a Bielorússia durant el s. XVIII, promou el retorn a l'espiritualitat, un judaisme basat en l'alegria de viure i amb un missatge d'esperança que Chagall sap transmetre en les seves obres.

Les tradicions populars russes estan molt presents en la seva creació, així com la influència de les icones russes i de l'art popular rus anomenat *lubok*. Però també els bestiaris medievals europeus. D'aquesta manera, en la seva obra Chagall se sent lliure de sotmetre's a la tirania de la perspectiva i del temps, arribant a superposar temes per a oferir una visió simultània de les narracions, en altres ocasions una visió seccionada, o bé i tot una narració la representació de la qual està invertida, mostrant-se de dreta a esquerra, com en l'escriptura hebraica.

Influenciat pel fauvisme i per Matisse, l'ús del color és un dels elements clau del seu treball. Conegut com el pintor del color, i també com el pintor poeta, Picasso deia sobre això: Després de la mort de Matisse, Chagall és l'únic artista que ha entès realment l'essència del color (). Des de Renoir, no ha hagut cap pintor que sabés tractar la llum amb tant sentiment com Chagall .

Colors i formes omplen les seves obres de metàfores vives intencionades que actualitzen aquesta realitat que tracta de mostrar. Per la seva part l'artista afirmava: Com a la paleta del pintor només hi ha un color que dóna sentit a la vida i a l'art: el color de l'amor .

Chagall el pintor del color

En *Les Dones de Tiro* l'artista treballa sobre metall per a crear els seus aiguaforts. Ara en els *Dibuixos per a la Bíblia*, realitzats per Mourlot en els anys 50, l'artista té una gran llibertat i riquesa de recursos expressius. Chagall posa a la seva disposició el carbonet, el llapis, llapis de colors, gouache, aquarel·la i pastís en diverses combinacions jugant amb diferents efectes per a crear les litografies amb colors vius, vibrants, en molts casos. La influència del fauvisme i de Matisse es perceben en la seva obra, on les paraules de les seves narracions, personals o bíbliques es transformen en color i els colors de les obres que ens ofereix es transformen en paraules d'una narració pròpia, una poesia pròpia a través de la

El Museu Diocesà de Barcelona inaugura l'exposició Chagall. Els estats de l'ànima

pintura. També inueixen en ell els colors que empren altres artistes russos com Robert i Sonia Delaunay.

Chagall crea atmosferes a base de dues realitats abstractes: el temps i els sentiments. En la seva obra s'entremesclen realitat i ficció, records i somnis. Chagall és un creador de símbols nous a través d'una expressió lúdica, innocent, perquè l'home conservi part de la memòria col·lectiva mil·lenària i s'obri amb aquests símbols a una nova realitat, fora de la quotidiana, i es creï a si mateix nous horitzons on tingui cabuda l'amor, la tendresa entre home i dona, i les ganes de viure i de gaudir de la part lúdica de la vida.